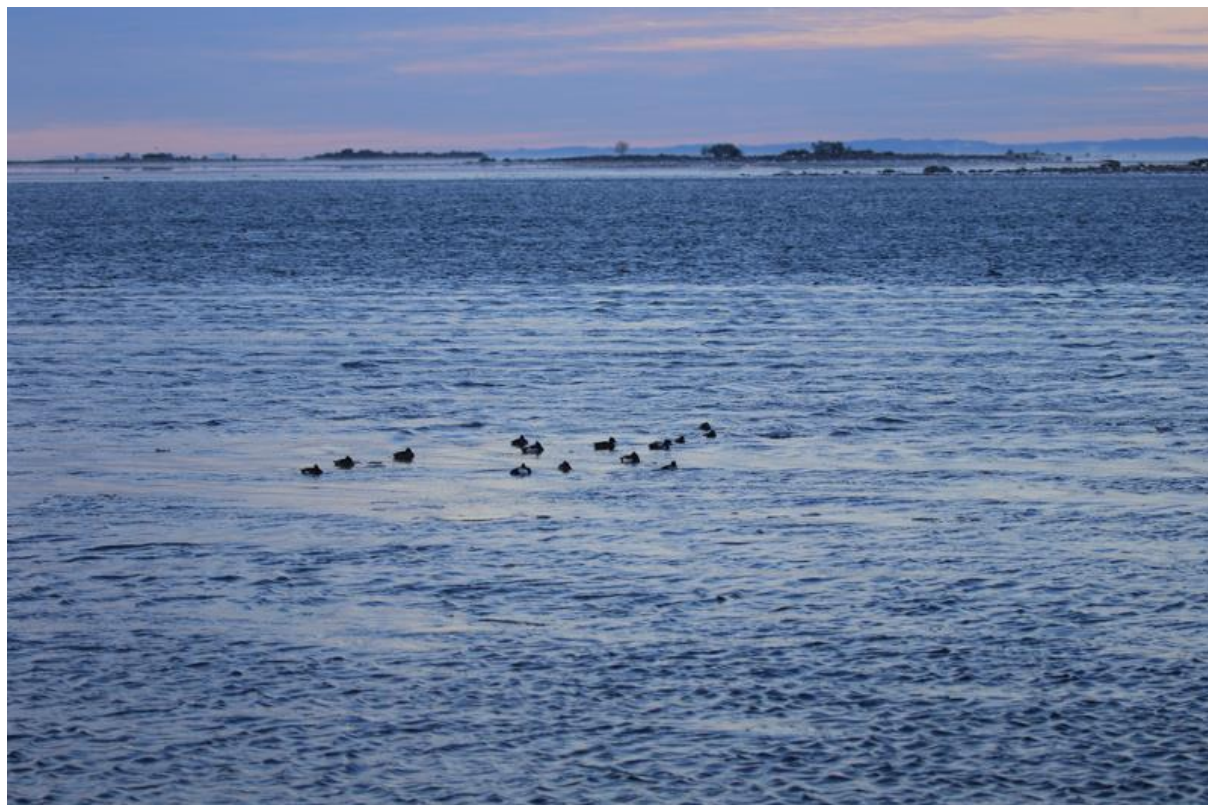

Whiskyresan 16 januari 2021

Väder: Klart, sol från 09.00, molnbank i öster på morgonen. Temperaturen varierade från -7 till -2 °C med vind från NO (2–3 m/s).

Lokaler: 11/1 Tosteberga hamn (bodar) (TH), Lyckebo (L), Vanneberga (V), Landön (LÖ). Nordersund (N) samt Stenfors (S). (ER) = längs vägen

Vi som var med: Anders & Eva B, Jan B, Jan F, Ann-Louise B, Ola B, Olle B, Göran C, Staffan J, Per-Sture L, Per-Stefan H och Bo E Petterson, På whiskyprovningen deltog också Anders L, Per D & Anette J samt Johan S

Dags för Whiskyresan 2021 den 21: a i ordningen. Det blev också den mest annorlunda, givetvis på grund av Coronan. Det blev bara en dags skådning, övernattningen inställd, och whiskyprovningen skedde digitalt. Det var -6° när några av oss samlades i mörkret på min parkering. En molnbank dämpade nattkylan. Johan hämtade sitt whiskypack och drog sedan mot den sibiriska knölsvärtan i Laholmsbukten. Vi andra rullade mot Nordostskåne och Tosteberga hamn. När vi passerade Vesan (Ysane) utanför Sölvesborg hade ljuset börjat komma och jag såg för mig dagens enda röda glada som gled över E 22: an. Nere vid Tosteberga hade flera bilar anlänt och nu hade temperaturen sjunkit till -11°. En isande vind från norr gjorde oss pinsamt medvetna om att det inte behöver blåsa mycket i de här temperaturerna förrän det blir klart märkbart. När dessutom molnbanken dolde solen under dess uppgång blev det märkbart kyligt att stå ute och skåda. Vägen ner mot Tosteberga från Nymölla hade bjudit på ett fantastiskt vinterlandskap med snödrivor och blankis på vägen. Nu var vintern uppenbar även nere vid havet. Den inre viken låg frusen som en sjö i Sibirien och ute på havet bildades en tunn slöja där isen höll på att lägga sig. Mycket vinter för pengarna var det. Det som värmd mest var den fina flocken med salskrakar som låg strax utanför oss. I övrigt var det lite klen med fåglar. En ivrigt provianterande knölsvan, med huvudet djupt nedstoppat under vattenytan, väckte en viss uppmärksamhet när den aldrig drog upp huvudet. Envetet höll den huvudet dolt men när vi passerade fem minuters vallen började vi inse att det kanske är en överfrusen boj. När vi passerade 10 minuter var vi nog rätt övertygade om det sistnämnda. Längre ut låg dock

några knölsvanar med huvudet ovanför vattenytan. I övrigt mest vigg, gräsänder och knipor. Ute över öarna var flera havsörnar flitiga i luftrummet. Vackra skrattmåsar med rosa stänk i vinterdräkten for omkring utanför oss. Två sångsvanar tutade över våra huvuden och fyra kanadagäss gled majestätiskt in på arenan. Då var det dags att dela ut whiskyprovningen förpackad i sex småflaskor till var och en för att förhöja stämningen.

Samtidigt upptäckte vi att det fanns ett visst lä vid borden på östra sidan av hamnbyggnaden och nu hade också solen kommit upp över molnbanken och började värma en del. Fikatajm med andra ord och sällan har en kopp varm choklad värmt bättre. Gottfrids leverkorv och Västervikskorven är ett utmärkt sällskap ute i fält, för att inte tala om Lulles basturökta medvurst, mumma helt enkelt! Skådningen fortsatte uppe vid Lyckebo där det stod en sädgåsflock på fälten. Det var ingen hit att gå ut här och skåda i vinden om man så säger. Dessutom motljus och vi drog vidare mot de flockar som lyfte i fjärran borta vid Vanneberga. Där fanns det också gott om vitkindade gäss i flockarna, men något mer lyckades vi inte hitta. Jag hade en ängspiplärka, som flög upp från åkern alldeles intill bilen, men det var bara jag som såg den. Nere i Landön var vinden mindre kännbar och temperaturen började stiga. I kanten på gräsmattan hoppade en rödhake och den var även ute på vägen flera gånger. Skäggdopping och en gråhakedopping blev nya arter på årslistan. Gärdsmyg hördes knattra. Eva upptäckte en skärpiplärka på stenarna nedanför oss. Alla upptäckte att solen värmdes och att temperaturen hade stigit så det blev dagens andra fika när klockan tickat upp mot lunchtid. Fikat ackompanjerades av grönfinkar och domherrar.

Dags för lite förflyttning och vi tog sikte mot Listerlandet och Nogersund. Flera ormvråkar längs vägen och jag var väldigt nära att köra på en som dök upp alldeles intill bilen. Jag hörde hur något slog i taket, en vinge, fötterna eller helt enkelt lite spillning avgiven i förskräckelse? Tja, den frågan förblir obesvarad. Vid Nogersund kunde vi spana ut över havet och fler skäggdoppingar. Jag såg en flygande alfågelhanne som försvann ut mot Hanö. På andra sidan låg en gråhakedopping på ganska nära håll. När jag passade på att besöka ortens förnämliga bekvämlighetsinrättningar så flög det över en enkelbeckasin. Det blev årets enda nya art och nu är totalen för whiskyresan alltså uppe på 165 arter. Klockan hade nu tickat upp till 14.00 och vi konstaterade att det blev svårt att hinna med ytterligare lokaler av storlek. Därför togs beslutet att vi skulle fresta med att få in också en strömstare som slutkläm på årets artlista och kosan ställdes mot Stenfors uppe vid Tingsryd. Strax innan Karlshamn avvek Jan F och Ann-Louise för att försöka sig på en tidigare observerad nilgås och Per-Sture styrde mot Munkahusviken och en rörhöna. Vi övriga anlände Stenfors strax efter 15.00 bara för att konstatera att vattenståndet var högt och strömstaren lyste med sin frånvaro. Göran, Olle och Staffan stannade kvar och tog en avslutande fika i kvällssolen och fick sällskap av två spillkråkor.

Nedan följer **artlistan över observerade fåglar**. Det blev en ny art i form av den överflygande enkelbeckasinen vid Nogersund. Totalt har vi då noterat **165 arter på 21 års resor**. Även i år kommer artlistan i annorlunda ordning då jag följt den nya systematiken. Svårt att vänja sig vid den. Årets lista blev mager på endast 42 arter men då har ju skådning skett endast en dag. Dock anmärkningsvärt dåligt med rovfåglar och änder. Johan kan säkert komplettera artlistan från sin utflykt i väster, men vi håller oss till vad huvudgruppen ser för att få lite kontinuitet i det hela.

Artlista Σ 45 arter

01. Knölsvan	TH, LÖ	24. Skrattmå	PNC
02. Sångsvan	TH	25. Fiskmå	PNC
03. Sädgås	ER	26. Gråtrut	PNC
04. Kanadagås	4 TH	27. Tamduva	
05. Vitkindad gås	ER	28. Spillkråka	2 S
06. Gräsand	PNC	29. Skata	
07. Vigg	TH, LÖ, N	30. Kaja	
08. Alfågel	N	31. Råka	
09. Knipa	PNC	32. Kråka	
10. Salskrake	TH	33. Korp	
11. Storskrake	TH, LÖ	34. Blåmes	PNC
12. Fasan	SR	35. Talgoxe	PNC
13. Gråhakedopping	LÖ, N	36. Nötväcka	LÖ
14. Skäggdopping	LÖ, N	37. Gärdsmyg	LÖ
15. Gråhäger	PNC	38. Koltrast	PNC
16. Storskarv	PNC	39. Björktrast	TH
17. Röd glada	ER, fåtalig	40. Rödhake	1 LÖ
18. Havsörn	TH, LÖ	41. Pilfink	TH
19. Fjällvråk	1 ER	42. Ängspiplärka	1 V
20. Ormvråk	PNC	43. Skärpiplärka	1 LÖ
21. Rörhöna	PSL	44. Grönfink	LÖ
22. Sothöna	TH	45. Domherre	LÖ
23. Enkelbeckasin	1 N		

Lite om whiskyn

Årets tema blev ju regionen Campbeltown med tre verksamma destillerier i dag. Tänkte ge en tillbakablick på hur jag upptäckte Skottlands whiskyregioner. Jag hade alltså förmånen att prova min första maltwhisky på min första resa till Skottland 1970. Sedan blev hela 1970-talet Glenfiddichs decennium. Det var den enda maltwhiskyn jag kunde köpa här i Växjö. Att man kunde beställa från beställningssortimentet var inget jag var medveten om då. Det är först när vi kommer in på 1980-talet som jag kommer i kontakt med annan maltwhisky. Jag tror att den andra maltwhiskyn jag köpte var en Cardhu och det var ju i samband med utlandsresor på Tax-free som möjligheterna dök upp. Min första rökiga whisky var en Bowmore som jag drack när vi besökte Irland 1983. Då fick jag också lära mig av John, min gode vän i England, att Islay är en bra fågelokal. När jag väl provat en rökig så följdes den ganska snabbt av Laphroaig och Lagavulin också. Nu insåg jag att från regionen Islay kom främst rökig whisky. Mitt första destilleribesök gjorde jag 1991 på Glenlivet och samma dag besöktes också Tamdhu och Cardhu. I Tamdhus shop köpte jag Michael Jacksons bok om skotsk whisky. I den presenterar han de olika skotska destillerierna och provar också whisky från dem, en bibel över maltwhiskyn helt enkelt. Han ger också en översikt av de skotska

whiskyregionerna. Då fastnade jag för Campbeltown. Tyckte att det var fascinerande att den lilla staden varit maltwhiskyns huvudstad med över 30 destillerier. Speciellt Springbank lät spännande då man fick reda på att det var ett väldigt hantverksmässigt och traditionsbundet destilleri. Samtidigt var det ett av få som Jackson gav 90 poäng eller högre för sin whisky. När vi besökte Skottland 1994 så blev det ett besök i Campbeltown och en rundvandring på Springbank. Jag har sedan dess hunnit med flera besök i staden och dess destillerier. På 1990-talet började man också kunna köpa flera olika sorters maltwhisky på Systembolaget och vi har varit lyckligt lottade här i Växjö. När bolaget låg nere på Storgatan fanns det någon/några i personalen som definitivt hade whiskyintresse och det fanns ofta mycket att botanisera i. Jag har bland annat köpt de mindre kända Craigellachie, Glenglassaugh och Ledaig där. Där köpte jag också min första Springbank och det var inte vad som helst, deras klassiska 21 år gammal whisky. Den är inte billig i dag. Jag roade mig lite med att räkna ut kostnaden för årets provning med dagens marknadsvärde. Frågan kom ju upp om ni betalar marknadspris eller inköpspris. Hazelburn skulle i dag kosta 2 570 kr, Springbank 2055 kr, Victoriana 699 kr, Glen Scotia 14y 692 kr, Kilkerran 2 335 kr samt Longrow 1 830 kr. Hade vi gått på marknadsvärdet så hade ni då i stället fått betala 295 kr för provningen. En ganska avsevärd skillnad mot vad ni betalade! Tittar vi på marknadsvärdet så är det ju en av dyraste provningar vi genomfört. i paritet med provningen 2018 då vi ju hade Highland Park Shiel, som då betingade ett pris på 400 GBP. Marknadsvärdena för whiskyflaskorna har hämtats på sajten www.whiskybase.com som tar upp priser från många olika butiker runt om i Europa och sedan ger ett medelpris från dem. Det är en fantastisk sajt att googla runt på med uppgifter på ett enormt stort antal whiskyflaskor. Nu över till årets provning.

Nr 1. **Hazelburn 11y Re-charred bourbon Hogsheads, Springbank Society Bottling.** Whiskyn, som destilleras på Springbank, är trippeldestillerad för att likna en traditionell Lowland. Den är helt orökt och kunde endast köpas av medlemmar i Springbank Society, därav det höga marknadsvärdet i dag. När jag köpte den fick jag betala 55 GBP plus frakt och då blev det 1 070 SEK. Frakten är ju tyvärr inte ovidkommande här och varierar en hel del mellan

destillerierna. Springbank destilleriet kör tre olika destillat där huvudparten går till den whisky de kallar Springbank. De två andra är uppkallade efter gamla, numera nedlagda destillerier i Campbeltown. Hazelburn var ett tag det största destilleriet i staden och låg nära nuvarande Glengyle. Det har en spännande historia då den japanska whiskyns fader, Masataka Taketsuru, tillbringade sin sista tid som lärling på destilleriet. Taketsuru besökte Skottland under ett års tid 1919–1920 för att lära sig om whiskytillverkning genom studier på universitet och besök på destillerier där Hazelburn blev det destilleri han spenderade mest tid på. Därefter åkte han tillbaka till Japan med sin nya skotska fru och startade upp den japanska whiskyindustrin. Destilleriet grundades 1825 och flyttades 1845 till den plats där man fortfarande kan se den stora fyrkantiga huvudbyggnaden. Det lades ner 1925, alltså bara fem år efter att Taketsuru varit där. Whiskyn vi provade har alltså leget på extra kolade fat för att vitalisera och ge lite extra smak. Jag är personligen väldigt förtjust i Hazelburn och speciellt bourbonlagrad. Destillatet är väldigt mjukt och drickvänligt, precis som en typisk låglandsmalt skall vara. I den här hittar jag Tuttifrutti och en touch av björnkliester i doften (bittermandel). Sötman finns där men är dämpad, fin oljighet i konsistensen, svartpeppar. I eftersmaken tydlig nötighet och vaniljsötma, en stark 9!

Nr 2. **Springbank 15y Rum Cask**. Springbank är som sagt ett mycket traditionsbundet och hantverksmässigt destilleri och grundades 1828. Det har enligt uppgift varit i samma familjs ägo sedan starten även om det är lite dunkelt kring destilleriets första år. Det har definitivt varit i samma familjs ägo sedan 1837 då destilleriet köptes av två bröder Mitchell. Det är det enda destilleriet i Skottland som mälta allt sitt eget korn och det har hela produktionen inklusive buteljering inom sina väggar. Traditionen märks också när det är ett av få destillerier som destillerar och släpper whisky på lokalt odlat korn, Springbank Local Barley 10y vid Cask Strength finns på Systembolaget. Springbank destilleras på ett speciellt sätt. Man har tre pannor utan kokboll för destillering, inte ovanligt hos gamla Campbeltown destillerier. Först körs en destillering i lågvinspannan (Wash Still) till en styrka på 20 %. Destillatet samlas upp i en speciell behållare. Sedan körs en del i mellanpannan (Low Wines Still) upp till 50 % och samlas i en särskild behållare. Inför tredje destilleringen mixas destillat 1 med destillat 2 i icke kända proportioner och destilleras upp till färdig råsprit i spritpannan (Feints Still) som ligger på cirka 70 %. De engelska namnen på pannorna är de som Springbank använder. Då säger man att Springbank har destillerats 2,5 ggr. Malten har en lätt rökighet på 7–8 ppm. Det är inte alltid lätt att känna röken i Springbank, men här tror jag att romlagringen lyfter fram den. Jag tycker att den känns i doften tillsammans med rom. Lätt oljig struktur, sötman från rommen känns tydligt liksom romsmaken. Röken kommer tillbaka i eftersmaken. Lite för mycket rom och lite för lite whisky för min smak och det blir 8p.

Nr 3. **Glen Scotia Victoriana** är en icke åldersbestämd whisky (NAS, No Age Statement) men man vet ändå att den yngsta whiskyn ligger kring 7 – 8 år och den äldsta 17 – 18 år. Whiskyn görs i batcher och kan därför variera lite grann samtidigt som den också ibland tar slut på marknaden. Man använder också en del hårt kolade fat i blandningen. Whiskyn är ju gjord för att efterlikna en gammal Campbeltown malt, därav namnet. Glen Scotia är ju tillsammans med Springbank det enda destilleriet som överlevde av de 34 som fanns i staden vid mitten på 1800-talet. Det har haft en mycket krokig väg genom livet med många olika ägare och legat i malpåse vid flera tillfällen, senast på 1990-talet. När jag besökte destilleriet för första gången år 2000 så fick jag, som jag berättade, en av de mest intressanta rundvandringar jag haft. Destilleriet såg mycket nedslitet ut på utsidan och vi gick runt med den tillförordnade chefen, som var väldigt pessimistisk om destilleriets framtid. Det hade då tagits ur malpåsen på 90-talet och kört några månader både 1999 och 2000 med hjälp av arbetare från Springbank. Destilleriet hade just köpts av Loch Lomond Group, som äger destilleriet Loch Lomond vid sjön med samma namn, och man var väldigt osäker på hur mycket de ville satsa på Glen Scotia. Det har man emellertid gjort och i dag skiner destilleriet bländande vitt och är mer välmående än det någon gång har varit! Den första whiskyn jag provade från Glen Scotia var

en 8-åring men snart hittade jag deras klassiska 14-åring. En sådan flaska köpte jag på destilleriet år 2000 och hann också med någon här i Sverige. Jag försökte faktiskt beställa en sådan till Whiskyresan 2003. Men då hade deras lager börjat ta slut på grund av malpåse även på 1980-talet, så den stod på väntelistan på Systembolaget i över ett halvår. Jag fick sedan byta till den vintage från 1990 buteljerad av Signatory som vi provade för att vi skulle få prova en Glen Scotia. Den blev ju också uppskattad! På *Victorianan* känner jag tropisk frukt och vanilj i doften. Strukturen är lätt oljig och pepprig med lätt sötma blandat med lätt salta. Spännande. I eftersmaken I eftersmaken känns de kolade faten plus de gamla faten tydligt med mörkrostat kaffe och behaglig ekbeska. En komplex whisky som får klara 9p. Finns att köpa för 699 kr på Systembolagets beställningssortiment, men fanns under en ganska lång period på Samarkand här i Växjö. Kanske kommer den tillbaks då en ny batch kommer ut? Nr 4. **Glen Scotia 14y Port Cask, Campbeltown Whisky Festival 2020.** I och med Coronan blev det givetvis ingen whiskyfestival i maj och då valde man att sälja ut den whisky som var tilltänkt för karnevalsdeltagarna. 1 400 flaskor kom till Sverige genom Stellan Kramers försorg, en av våra importörer, och betingade ett pris på 692 kr. Whiskyn är gjord på en ganska rökig malt, cirka 40 ppm och rökslingor kombineras med röda/svarta bär i doften. Den har en lätt struktur och i smaken kommer portvinstoner, lätt salta och rök som dröjer kvar i eftersmaken. En behaglig, lite spännande whisky som jag ger 8p.

Nr 5. **Kilkerran 8y Sherry Cask** är från det ganska nyöppnade destilleriet Glengyle, som drivs av Springbank. Destilleriet började planeras år 2000, då man hotade med att ta bort Campbeltown som en whiskyregion. Det kom sedan i produktion år 2004 med pannor från det nedlagda destilleriet Ben Wyvis i norra Skottland. Destilleriet ligger på samma plats där det gamla Glengyle låg. Glengyle grundades 1873 av en av de båda Mitchellbröderna, som grundat Springbank, då bröderna blivit ovänner. Det togs ur drift 1925 men är nu då återöppnat efter 79 års stängning. Driften sker under några månader per år genom att Springbank stänger ner och arbetarna går över till Glengyle och producerar whiskyn Kilkerran. Att man kallar whiskyn så är för att Glengyle redan är ett registrerat varumärke för en blended whisky, så om ni snubblar över en whisky med namnet Glengyle så kommer den inte från det här destilleriet och det är inte en maltwhisky utan en blend. Whiskyn vi provade är 8 år gammal, lagrad enbart på sherryfat och buteljerad vid fatstyrka. Den är gjord på en klart rökig malt men man kan inte läsa ut vilken typ av sherryfat den lagrats på. Får jag tippa så tror jag på Oloroso, jag tycker den lite saknar sötman från PX-fat. I vilket fall som helst så finns en tydlig påverkan från sherryfaten, men röken dämpar en del av sherryinflansen liksom sherryn dämpar en del av röken. Två olika sätt att se det, det är fritt fram att välja. På doften känns röken och torkad frukt. Den har en lätt struktur och i smaken finns brända toner och en bra balans mellan rök och sherry som fortsätter i eftersmaken. En perfekt whisky till en pannacotta, som jag ger starka 8!p.

Nr 6. **Longrow, 17y Sherry Cask.** Whiskyn har endast sålts i Sverige och är Springbanks 25-års present till sin importör Symposion. Det blev endast 270 flaskor på fatet varav 269 hamnade i Sverige. Longrow är Springbanks tredje destillat och görs på hårt rökt malt (varierar lite mellan 40 - 45 ppm) och är endast dubbeldestillerad, den vanligaste destillationstypen i Skottland. Även Longrow var ett nu nedlagt destilleri som låg precis tvärs över gatan från Springbank. I dag använder Springbank de gamla byggnader som finns kvar av Longrow, dels ett som är ett fatförråd och ett annat där man buteljerar sin whisky. Man började producera Longrow 1973 och den var då tänkt som en konkurrent för blendindustrin till den rökta whiskyn från Islay. I dag buteljeras Longrow som en single malt och jag tror inte att mycket går till blendindustrin, om det överhuvudtaget är något? Destilleriet Longrow grundades 1824 och blev nedlagt 1896. Det beskrivs som ett mycket ålderdomligt och trångt destilleri som låg väldigt undanskymt inklämt av omgivande butiker och hus. När Alfred Barnard besökte Campbeltown 1884 beskriver han destilleriet som ett där väldigt lite hänt sedan det grundades och som mycket svårt att hitta, undanskymt som det var. Den 17-åring vi

provade hade legat på ett sherryfat hela tiden, tyvärr anges inte vilken typ av sherry. Känner man på whiskyns karaktär så har jag svårt att tro att det är Oloroso eller PX det handlar om så det hade varit spännande att veta sherryn. I doften känns mandel, lätt rök och champis. Fin, oljig struktur, bra sötma som stiger medan man håller den i munnen, röda bär i smaken tillsammans med mandel som dröjer sig kvar in i eftersmaken där man också känner fatbeska och tydlig rök. Komplex, en riktigt smarrig whisky som jag ger en stark nio och halva, 9,5! p.

TACK till alla som medverkade på årets whiskyresa. Äntligen fick man träffa lite fågelskådare in real life och lyfta kikaren. Provingen digitalt flöt ju på mycket bra. Det blev en annorlunda resa 2021, men 2022 hoppas vi på en mer normal resa då vi kan ses nere i Skåne Tranås igen och njuta av lite mat och whisky under vanliga former. Jag planerar att resan 2022 sker helgen 15 – 16 januari.

Hazelburn år 2008

